

Ujházy László

A Gamingi Kezdeményezés

Napjainkban egyre többet hallani hazánkban is a tartalékosokról, különösen a küszöbön álló, megújult önkéntes tartalékos rendszer bevezetése kapcsán, hiszen nincs önkéntes haderő önkéntes tartalékosok nélkül. Az önkéntes tartalékosok – akár korábban a hadköteles tartalékosok – csak az év meghatározott részében kerülnek tényleges állományba, tartózkodnak a haderőben. A tartalékos szövetségek fő célja, hogy a fennmaradó időben is összekovácsolva tartsák őket. Felismerve a tartalékosok kettős kötődéséből fakadó sokrétű előnyöket – nevezetesen, hogy katonai feladataik mellett civil állampolgárként aktívan dolgoznak az üzleti szférában, a gazdaságban, a tudományban, az oktatásban, a politikában vagy az élet számos más területén –, egyes fejlett demokráciákban már a 19. század elején, a második világháború után pedig a legtöbb nyugati demokráciában megalakultak a tartalékos szövetségek. Egyfajta híd szerepét töltik be a haderő és a társadalom között, és a társadalmi szervezetek keretein belül segítenek a tartalékosok katonai ismereteinek gyarapításában is. A nemzeti tartalékos szövetségek később különböző nemzetközi integrációkat hoztak létre. Ezek sorában említést érdemel – hazánk első tartalékos vonatkozású nemzetközi kapcsolata – a Gamingi Kezdeményezés.

Az ezen a néven 1995. május 28-tól szereplő, ritkán használatos teljes nevén Gamingi Kezdeményezés Nemzetközi Munkacsoport (*Gaming Initiative – GI, Internationale Arbeitsgemeinschaft Gaming Initiative; International Working Group Gaming*

Initiative), korábban Gamingi Párbeszéd (*Gaminger Gespräche – GG*) független társadalmi szervezet, napjainkban kilenc közép-európai tartalékos, illetve tisztii szövetség regionális együttműködése. A GI alapvetően tisztii szervezet, ezért ahol a nemzeti tartalékos szövetség valamennyi állománykategória előtt nyitva áll (például Magyarország vagy Németország), onnan csak tisztekből álló delegációkat várnak el. A térség néhány meghatározó államában nincsenek kizárólag tartalékosokat tömörítő szervezetek, hanem tisztii szövetségek vannak, amelyek tartalékos és reguláris tiszteket egyaránt a soraik közé fogadnak (Ausztria, Svájc).

A Gamingi Párbeszéd létrehozásának gondolata eredetileg 1989-ben merült fel Ausztria, Németország és Svájc tartalékos, illetve tisztii szövetségeiben azzal a céllal, hogy hidat építsenek Európa keleti és nyugati része között, és segítsenek a térség új demokráciáinak a saját tartalékos szövetségeik létrehozásában. (A szervezet logója is egy hidat ábrázol, középen GI felirat látható.) 1990-ben, még a Varsói Szerződés megszűnése előtt, az alsó-ausztriai Gaming kisvárosában tartották első konferenciájukat, egy karthauzi kolostorban, a szervezet innen kapta a nevét. Időről időre azóta is tartanak itt rendezvényeket.

Az alakuló rendezvényen Ausztria (mely 2009-ben elhagyta a szervezetet), Németország és Svájc mellett megjelentek a Cseh Köztársaság, Magyarország, Szlovákia és Szlovénia képviselői. Később csatlakozott Horvátország, Lengyelország és Olaszország is. A szövetség nem zárkózik el további tagok felvételétől, amihez a tag-

államok abszolút többségének szavazatára van szükség. A GI teljes jogú tagja országonként egy tisztí vagy tartalékos szövetség lehet. A nemzeti szövetségnek rendelkeznie kell országá védelmi minisztériumának felhatalmazásával. (E tekintetben a szervezet nem olyan szigorú, mint a NATO-országok tartalékos tisztjeinek szövetsége, a CIOR. A Cseh Köztársaságot a GI-ben nem a Védelmi Minisztérium által akkreditált tartalékos szövetség képviseli.)

Kezdetben a hangsúly a részt vevő szövetségek közötti együttmüködés és a térség új demokráciában a haderők demokratikus kontrolljának kialakításán volt. Mára a szervezet jelentős teret ad biztonságpolitikai rendezvényeknek, és fórumot biztosít a védelem ügyéhez kapcsolódó – főleg tartalékos vonatkozású – tapasztalatok megosztásához. A programokon részt vesznek a védelmi szférához kötődő országgyűlési képviselők, valamint a védelmi minisztériumok tisztségviselői, emellett látogatásokat tesznek a katonai szervezeteknél.

A szervezet törekszik az eredmények minél szélesebb körű megjelentetésére a médiában, valamint saját honlapot is müködtet.

A GI hathatós segítséget nyújtott néhány tagállam – így hazánk – tartalékos szövetségének, hogy felkészülhessen a teljes jogú tagságra a NATO Tartalékos Tisztek Szövetségében (*Confédération Interalliée des Officiers de Réserve – CIOR*). A CIOR és a GI céljai között sok közös vonás van – különös tekintettel a Partnerség a Békéért (*Partnership for Peace – PfP*) programban megfogalmazottakra –, ezért szoros együttmüködés fúzi őket egymáshoz. 2002-ben együttmüködési megállapodás aláírására került sor a két szervezet között. A CIOR képviselője (jelenleg a francia Loic Conquer tartalékos alezredes) rendszerint részt vesz a GI programjain. Számos tagállam GI-, illetve CIOR-delegációja között jelentős átte-

dés található. (Például Svájc GI alelnöke egyben a svájci CIOR küldöttség vezetője; Németország ugyanazt a személyt delegálja a GI-be, mint aki a CIOR Partnerség a Békéért és Tájékoztató Bizottságában képviseli hazáját; Magyarország CIOR- és GI-képviselői között is több ízben átfedés volt).

A GI egyik fő rendezvénye a tavaszi, úgynevezett Gaming I – amelyet korábban a névadó kisvárosban tartottak, mára többnyire valamelyik tagállam látja el a házigazda szerepét –, ahol egy-egy közérdeklődésre számot tartó téma kerül megvitatásra. A másik fő esemény az őszi Gaming II, ahol egy adott tagország (legutóbb 2010-ben Svájc) bemutatja saját (hon)védelmének rendszerét, különös tekintettel annak tartalékos vonatkozásaira. Délutánonként/esténként társasági rendezvények színesítik a programot, illetve keretet adnak a további eszmecseréknek. Évente egyszer – általában a Gaming I rendezvényein – országjelentésekre (*Länderberichterstattungen; country reports*) kerül sor.

A szövetség vezetése, felépítése

A GI élén az elnök áll, akit két évente más tagállam ad. Jelenleg a magyar Irsay-Nagy Dénes tartalékos főhadnagy a szervezet elnöke. Az elnök munkáját két alelnök segíti. Egyikük általában a korábbi elnök (*Altpräsident; Past President*), a másik a következő elnök (*zukünftige Präsident; Incoming President*). Az elnökség egyik tagja mindig valamely alapító államból kerül ki. A két alelnök a szlovén Bojan Potočnik nyugállományú ezredes (korábbi elnök) és a svájci Heidi Kornek tartalékos alezredes (következő elnök). A szövetség főtítkárságát az Osztrák Tisztí Szövetség (*Österreichische Offiziersgesellschaft –*

ÖOG) látja el. A főtitkárnak angolul és németül egyaránt kell tudnia. Jelenleg az osztrák Alexander Wolfgang Wallinger tartalékos hadnagy a szervezet főtitkára. (Ausztria kilépésével új helyzet állt elő e tekintetben is, ennek megfelelően 2011-től a szervezet a mindenkor elnökség hatáskörébe tervezi átadni a főtitkári feladatokat.)

Az üléseken az elnökség tagjaiból és a nemzeti delegációvezetőkből tanácsot (*Vollversammlung; Council*) hoznak létre a szervezet aktuális ügyeinek megvitatására. A GI volt elnökeit is meghívják a szervezet rendezvényeire. Részt vehetnek a tanács ülésein, de szavazati joggal nem rendelkeznek. Az üléseken elhangzottakról jegyzőkönyv készül. A GI-ben – eltérően a legtöbb nemzetközi tartalékos szövetségtől – nincs tagdíj. A rendezvények költségeit többnyire a regisztrációs díjak (legutóbb 130 euro/fő) fedezik. Természetesen a házigazda szerepét betöltő tagállamnak ezen felül vannak bizonyos plusz költségei. Ez mára ahhoz vezetett, hogy a kevésbé tehetős tagállamok tartalékos szervezetei jóval ritkábban adnak otthont a GI rendezvényeinek, így egyfajta aránytalanság figyelhető meg a teherviselés tekintetében. A szervezet munkanyelve kezdetben a német volt, de hallgatólagosan egyre inkább teret nyert az angol, majd 2011-től ez válik hivatalossá.

Magyarország és a GI

Hazánk a kezdetektől fogva részt vesz a szervezet tevékenységében. A GI volt az első tartalékos vonatkozású nemzetközi kapcsolatunk a hidegháborút követően. Itt hallottunk először a CIOR-ról. A szervezet nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Magyarországon létrejött egy modern tartalékos szövetség. Számos alkalommal – legutóbb

2006-ban Egerben – voltunk házigazdái a GI programjainak. Legközelebb 2011 tavaszán adunk otthont a szervezet rendezvényének. 1999–2001 között dr. Szakály Sándor tartalékos ezredes személyében magyar elnöke volt a GI-nek. Takács Ferenc nyugállományú ezredes kétszer volt a szervezet alelnöke (1999–2001-ben és 2005–2009-ben). 2009 óta ismét hazánk adja a GI elnökét.

Összegzés

A GI évek óta keresi a helyét (1995-ben és 2004-ben jelentős kurzusmódosítást hajtott végre), hiszen alapvetően betöltötte a küldetését. Az új demokráciák helyzete stabilizálódott, ma valamennyien a NATO és a CIOR tagjai, többségük az Európai Unióba is belépett. A személyi kiegészítés rendszerét tekintve is többnyire az önkéntesség útját választották az új demokráciák, ellentétben az alapító nyugati államokkal, amelyek még a hadkötelezettségben gondolkodnak. (Bár Németország legújabban kezdi feladni ragaszkodását a hadkötelezettség elve alapján történő személyi kiegészítési rendszerhez.) Mi sem jelzi jobban a GI elbizonytalanodását, mint az, hogy Ausztria a múlt évben elhagyta a szervezetet. Hazánk, mint a GI elnökét két évre adó tagállam, kísérletet tett a szervezet – a kor szellemének megfelelő – megújítására, ezt a kezdeményezést azonban két tagállam nem tartotta időszerűnek. Jóllehet, a GI egy ideje deklaráltan nem közép-európai, hanem összeurópai kérdésekkel foglalkozik (Európa és érdekei; a tartalékos szövetségek támogatása az európai érdekek érvényesítésében; biztonságpolitika és a fegyveres erők Európában), Magyarországnak nem sikerült a szervezetet korszerűsíteni. ■